

بعد از خوطنشان سیاسی مکرون در بیروت، پایتخت لبنان شاهد اغتشاش و آشوب شد

سفیر آشوب

نعمه، سردبیر نشریه «آفریقا و آسیا» در پاریس، در گفت‌وگو با لمیادین گفته مکرون در لبنان به گونه‌ای سخن گفت که به نظر می‌رسید او تصویری می‌کند این کشور هنوز در دوره استعمار فرانسه قرار دارد. او گفته سخنان مکرون که حتی بعضی از تحلیلگران و سیاستمداران در فرانسه را هم به واکنش واداشته، خطرناک و غیردیپلماتیک بود. نعمه افزود: «مکرون خواستار قانون اساسی، ساختار و ترکیب جدید سیاسی در لبنان شد، درحالی که این مسائل هیچ ارتباطی به او و فرانسه ندارد.»

لبنان مستعمره سابق نیست

هم فرانسه و هم لبنان نسبت به سال‌های پس از جنگ جهانی اول، تغییر کرده‌اند. در آن زمان فرانسه به‌عنوان یکی از قدرت‌های فاتح جنگ جهانی اول، توانست بر بخش‌هایی از امپراتوری عثمانی حکومت کند و جریان‌های همسو با خود را تثبیت کند. اکنون اما اوضاع فرانسه بسیار با قرن گذشته تغییر کرده است. این کشور اگرچه دارای قدرت نظامی است اما قابلیت اثرگذاری موثر در هیچ جنگی را ندارد. کشور لیبی نمونه یکی از دخالت‌های خارجی فرانسوی‌هاست. آنها توانستند به بحران در این کشور دامن بزنند اما تاکنون موفق نشده‌اند آنچه را که می‌خواهند جایگزین آن کنند. جدا از بعد نظامی، در حوزه اقتصادی فرانسه اوضاع سابق را ندارد و در حوزه سیاسی نیز بحران‌های داخلی، دامان پاریس را رها نخواهد کرد. اما مهم‌تر از ناتوانی فرانسه، تغییرات در لبنان است که حائز اهمیت است. در دورانی که این کشور مستعمره فرانسه بود، شیعیان از طبقات ضعیف در این کشور بودند. شیعیان خصوصاً در قرن نوزدهم میلادی که لبنان یک تحول سیاسی، اجتماعی و فکری را پشت‌سر گذاشت، از صحنه سیاسی به دور بودند و هیچ حامی بین‌المللی نیز نداشتند. در این قرن مارونی‌ها با فرانسه، دروزی‌ها با بریتانیا، ارتدوکس یونانی با روسیه و سنی‌ها با خلافت عثمانی روابط نیکیویی داشتند. تنها شیعیان بودند که از حمایت بیگانگان بهره‌ای نداشتند و از هرگونه حمایت خارجی محروم بودند. فقط گاهی حکام قاجار به علاقه‌ای نسبت به وضع آنها نشان می‌دادند که آن علاقه هم به‌شدت ضعیف بوده و نفوذ چندانی نداشتند. چند دهه بعد اما با شکل گرفتن جریان مقاومت در لبنان و تشکیل جنبش حزب‌الله در این کشور، معادلات در غرب آسیا دچار تغییر شد و این تغییر با اخراج رژیم صهیونیستی از جنوب لبنان خود را به‌خوبی نشان داد. در سال‌های پس از آن و به‌ویژه پس از جنگ ۳۳ روزه، حزب‌الله به‌عنوان لنگر ثبات در لبنان بحران‌های این کشور را مدیریت کرده است. حضور این نیرو در لبنان، بزرگ‌ترین مانع برای تبدیل شدن لبنان به کشوری مطلوب برای غرب است. بر همین اساس هم آنها در حادثه اخیر تمام تلاش خود را معطوف به مقصر دانستن حزب‌الله لبنان کردند، اما با توجه به اظهارات عصر روز جمعه سیدحسن نصرالله مبنی بر اینکه حزب‌الله در بندر بیروت حتی یک فشنگ نیز ندارد و گزارشی که طی روزهای آینده منتشر خواهد شد، این جوسازی‌ها نتیجه‌ای نخواهد داشت.

واکنش به خط و نشان مکرون
اظهارات مکرون در لبنان مصیبت‌زده، اگرچه هیچ واکنشی را به همراه نداشت اما در فرانسه، گفته‌های ماجراجویانه رئیس‌جمهور و خط و نشان کشیدن او برای لبنان، واکنش‌هایی را به دنبال داشت. ژان لوک ملانشون، رهبر حزب چپ‌گرای «فرانسه تسلیم‌ناپذیر» و کاندیدی سابق ریاست‌جمهوری، ساعاتی پس از سخنان مکرون، در توییتری از اظهارات «مداخله‌جویانه» امانوئل مکرون رئیس‌جمهور فرانسه در لبنان انتقاد کرد. ملانشون در این اظهارنظر که در حساب توییتر خود منتشر کرده گفته است: «من نسبت به مداخله در حیات سیاسی لبنان هشدار می‌دهم. این مورد پذیرش نخواهد بود. لبنان تحت قیومیت فرانسه نیست. من به لبنانی‌ها درباره اصلاحات مورد اشاره مکرون هشدار می‌دهم. از خواست‌های انقلاب شهروندی‌تان محافظت کنید.» ماجد

کردن آن به‌نفع جریان‌های همسو با غرب علیه جریان‌های مقاومت و دولت فعلی لبنان است. او اکنون که سعد حریری از قدرت کنار گذاشته شده و جریان‌های همسو با غرب در قدرت نیستند، از ضرورت اصلاحات در ساختار لبنان سخن می‌گوید و دولت را فاسد می‌خواند. مشخص است که بحران فعلی لبنان حاصل عملکرد کمتر از یک سال حسان دیاب نیست و این بحران ریشه در دولت‌های قبلی و به‌ویژه دولت سعد حریری دارد ولی با این حال جست‌وجویی در دیدارهای مکرون و حریری به‌خوبی نشان می‌دهد که انگیزه او از موضع‌گیری علیه دولت لبنان در شرایط فعلی چیست. درباره آخرین دیدار مکرون و حریری با توجه به اینکه او چند ماه پیش و پس از سفری ۳ ماهه از فرانسه به لبنان بازگشت، نمی‌توان گمانه‌زنی کرد، اما آخرین دیدار رسمی دو طرف مربوط به شهریورماه سال گذشته بود که در آن دیدار فرانسه یک وام ۴۰۰ میلیون یورویی به لبنان داد. حریری سال گذشته پس از انتخاب حسان دیاب به نخست‌وزیری، به فرانسه رفت و اردیبهشت ماه امسال پس از ۳ ماه همزمان با ابان وعده‌نخست‌وزیر برای تهیه طرح نجات اقتصادی، به بیروت بازگشت. کمتر از دو هفته پس از بازگشت او، از قیمت صعودی یافت و دامنه اعتراضات علیه دولت وسعت پیدا کرد. اصلاحات مدنظر مکرون در لبنان، بسط قدرت جریان حریری و مارونی‌های مسیحی و کاستن از قدرت و نفوذ حزب‌الله و جریان‌های همسو با آن است.

آینده و با همکاری کشورهای خاورمیانه، آمریکا و اروپا برگزار خواهد شد و هدف از آن جمع‌آوری پول برای کمک‌های فوری، غذا، سرپناه و دارو خواهد بود. آن‌طور که مکرون اعلام کرده، این کمک‌ها به دست دولت لبنان نخواهد رسید و مستقیماً به مردم، سازمان‌های امدادی و گروه‌هایی که به این کمک نیاز دارند ارائه خواهد شد. مکرون گفته که دیگر چک‌های سفیدامضا برای سیستمی که از اعتماد مردم برخوردار نیست، نخواهد کشید و خواستار اصلاحات سیاسی در این کشور شد. او در تلاش برای دستیابی به یک پیمان سیاسی جدید در لبنان است و گفته که پیشنهاد خود را با رهبران لبنانی در میان می‌گذارد.

جورج مالبورنو، روزنامه‌نگار فرانسوی به نقل از یک منبع حاضر در نشست‌های روز گذشته «امانوئل مکرون» رئیس‌جمهور فرانسه با برخی چهره‌های سیاسی در بیروت خبر داد که او برخی مقامات لبنانی را تهدید به تحریم کرده است. این منبع در این خصوص گفت مکرون «تهدید کرد در صورتی که اصلاحات اجرایی نشوند، برخی مقامات را تحریم می‌کند.»

در آرزوی حریری

امانوئل مکرون در لبنان، بیش از آنکه به دنبال بهبود وضعیت و اصلاحات باشد، به دنبال ایستادن در یک کف ترازو و سنگین‌تر

فرانسه در پی ساخت لبنان مسیحی

با این وجود پس از پایان جنگ جهانی اول و شکست حکومت عثمانی، لبنان از امپراتوری عثمانی جدا و تبدیل به مستعمره حامی قدیمی مارونی‌های لبنانی فرانسه شد. بخش اعظم جامعه مارونی به لبنان کوچک (منطقه جبل لبنو و المتن) راضی نبودند و به دنبال تصرف تمامی بخش‌های «امارت» سابق (شامل منطقه شمال و بقاع و جنوب و بیروت) در لبنان جدید بودند. زمان مناسب برای این گروه از مارونی‌ها بعد از ۱۹۱۸ به‌وجود آمد، یعنی زمانی که فرانسه قیومیت لبنان و سوریه را به دست گرفت. درست در همان زمان که انگلیسی‌ها به دنبال بخشش سرزمین فلسطینی‌ها به صهیونیست‌ها بودند، تعدادی از دست‌اندرکاران سیاست فرانسه در شرق مدیترانه نیز به دنبال سند زدن لبنان برای شبه‌نظامیان مارونی بودند. مقامات فرانسوی معتقد بودند جمعیت کاتولیک مذهب لبنان تنها متحد قابل اعتماد فرانسه علیه دشمنان ملی‌گرای عرب و مسلمانان در کرانه ساحلی به‌شمار می‌روند. آنها با این استدلال می‌گفتند پس لازم است که اقتصاد لبنان را سرانگه داشت، بدین ترتیب هنگامی که در اول سپتامبر ۱۹۲۰ فرانسه بخش‌هایی از امپراتوری عثمانی را در سوریه به سرزمین اصلی لبنان «کوچک» اضافه کرد، کشور مشخصی بنام «لبنان بزرگ» (لبنان کنونی) به‌وجود آمد. در دوران استعمار، مارونی‌ها بیشترین نفوذ را در لبنان داشتند و فرانسه نیز تلاش داشت با تشکیل چنین حکومتی در خاورمیانه مسلمان، مسیحیان منطقه را در قالب کشوری کوچک گرد هم آورد. اما خروج نیروهای استعماری و مهاجرت بسیاری از مارونی‌ها اوضاع را به گونه‌ای دیگر تغییر داد و فرانسوی‌ها نتوانستند آرزوی دیرینه خود را برای ایجاد کشوری مسیحی و دست‌نشانده در خاورمیانه محقق کنند. در عوض بریتانیایی‌ها که در آن زمان قدرت بیش‌تری نسبت به فرانسوی‌ها داشتند، موفق شدند در فلسطین یک رژیم جعلی ایجاد کنند. لبنان پس از سال‌ها تحت قیومیت، در سال ۱۹۴۳ مستقل شد. با وجود استقلال لبنان، مسیحیان مارونی همچنان در قدرت بودند و امتیازات ویژه سیاسی را در اختیار داشتند. آنها علاوه بر منصب ریاست‌جمهوری با حمایت فرانسه، اکثریت کرسی‌های مجلس را نیز در اختیار داشتند. این برتری پس از جنگ‌های داخلی و درگیری‌های فرقه‌ای، با قانون اساسی سال ۱۹۹۰ اصلاح شد. همچنین نشست در شهر طائف عربستان در سال ۱۹۹۱ برگزار شد، براساس آن قوای سه‌گانه بین‌سب طایفه اصلی (مسیحی مارونی-مسلمان سنی-مسلمان شیعه) تقسیم شد. برپایه این ارتباط چندقرنی، با وجود ۲۳ سال استعمار فرانسه، لبنانی‌های مسیحی نگاه بسیار مثبتی به فرانسه به‌عنوان قیوم خود دارند. همین ارتباط نیز باعث شده تا در پی هر حادثه‌ای در لبنان، روسای جمهور فرانسه جزء اولین مقاماتی باشند که به لبنان سفر می‌کنند.

منبع:

«نقش مارونی‌ها در سهم‌بندی قدرت مسلمانان و مسیحیان در لبنان عصر عثمانی» نوشته جمال رمجوعو عبدالله فرهی

آزادی‌های اعطا شده به گروه‌های غیرمسلمان در اواخر قرن پانزدهم و اعتبار بخشیدن به آنها از سوی حاکمان عثمانی، زمینه‌برای رشد این گروه‌ها فراهم کرد. سلطان محمد عثمانی به دیرهای مسیحی در ولایت سوریه امتیازات خاصی داد و آنها نیز در برابر سلطان، در برابر هیچ کس دیگر پاسخگو نبودند. امتیازات ویژه اعطا شده به مسیحیان، زمینه‌ساز ظهور جنبش‌ها و احساسات استقلال طلبانه در مناطق مسیحی نشین تحت سلطه عثمانی شد و امارت جبل (لبنان) را که صاحب خودمختاری بود، به امارتی مارونی (مسیحی) تبدیل کرد. عامل بیرونی این تغییرات، دولت‌های اروپایی به‌ویژه فرانسه بودند. گفته می‌شود در میانه همین قرن، فردی به فلسطین و لبنان سفر کرد تا مسیحیان آنجا را به اتحاد با روم فراخواند. در همین راستا، امپراتوری عثمانی و جان لافورست، سفیر فرانسه در سال ۱۵۳۶ میلادی پیمانی را به امضا رساندند که براساس آن امتیازات سیاسی و تجاری به تبعه فرانسه در امپراتوری عثمانی اعطا شد که چند ماه بعد، به انعقاد پیمانی بین سلطان سلیمان قانونی و فرانسوای اول، پادشاه فرانسه انجامید؛ پیمانی که بعدها به پیمان «امتیازات بیگانگان» معروف شد. چند سال بعد در ۱۵۸۰ م. بریتانیاییان به امتیازات مشابهی دست یافت. خارجی‌ها به موجب این پیمان می‌توانستند آزادانه به تجارت دریایی و سکونت در مناطق تحت سیطره عثمانی بپردازند. این پیمان و پیمان‌های بعدی زمینه‌برای ارتباط گسترده‌تر اروپایی‌ها و به‌ویژه فرانسوی‌ها، با مسیحیان ساکن این مناطق و از جمله مارونی‌های لبنان و بلکه حمایت از آنها فراهم کرد. به دنبال این شرایط ارتشی‌ها به حمایت از کاتولیک‌ها، روس‌ها به حمایت از ارتدوکس‌ها و فرانسوی‌ها هم به حمایت از کاتولیک‌ها و همچنین، موازنه‌پرداختند. امپراتوری عثمانی امتیازات اعطا شده به فرانسه را بین سال‌های ۱۵۳۶ تا ۱۷۴۰ م. هشت‌بار متوالی تمدید کرد. پس از این سال‌ها یک ارتباط ویژه بین فرانسوی‌ها و مارونی‌ها شکل گرفت. فرانسوی‌ها خود را حامی اصلی مارونی‌های لبنان، و مارونی‌ها هم فرانسه را مهم‌ترین دوست و یاور خود می‌دانستند. در ۱۶۴۹ مارونی‌ها تحت‌الحمایه فرانسه قرار گرفتند و فرانسه سفارتخانه‌ای در بیروت برای حمایت از آنان تأسیس کرد. در نتیجه این حمایت‌ها، برخی مسیحیان دچار آسیب شدند. نزدیک یک قرن بعد، مارونی‌ها برای استحکام بخشیدن به موقعیت مذهبی و سیاسی‌شان، اطاعت کامل خود را نسبت به کلیسای روم اعلام کردند و از نگرانی‌های ناشی از ضعیف بودن نجات پیدا کردند. مارونی‌ها با خرید زمین‌هایی از شیعیان لبنان، شروع به حرکت در سمت جنوب و به‌سوی منطقه دروزی‌ها (شاخه‌ای از فرقه اسماعیلیه) کردند و به‌مور به قشر غالب جمعیتی در لبنان تبدیل شدند. در قرن ۱۸ تعداد زیادی از «دروزی‌ها» به جنوب سوریه مهاجرت کردند و چند دهه بعد نیز در دهه ۱۸۶۰، یک جنگ داخلی بین دروزی‌ها و مارونی‌ها شکل گرفت. در اولین مرحله دروزی‌ها دشمنان خود را شکست دادند، ولی فرانسه به‌عنوان ناجی مارونی‌ها به میدان آمد و با دخالت نیروی اعزامی فرانسه، مارونی‌ها را نجات داد. دخالت فرانسوی‌ها و فشار دولت‌های اروپایی باعث ایجاد حکومت خودمختار لبنان در داخل امپراتوری عثمانی شد. در این حکومت-که در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم به‌وجود آمد-مسیحیان اکثریت قاطعی داشتند.

ترامپ: روسیه و چین مخالفم هستند

دونالد ترامپ بار دیگر گزارش‌هایی مبنی بر تلاش روسیه برای ضربه زدن به بایدن گفت هیچ کس به اندازه او به مسکو سخت‌گیری نکرده است. به گزارش ایسنا به نقل از خبرگزاری تاس، رئیس‌جمهور آمریکا جمعه به خبرنگاران در بدمیستر نیوجرسی گفت: «آخرین شخصی که روسیه مایل است در ریاست‌جمهوری آمریکا ببیند، دونالد ترامپ است، چون هیچ کس به اندازه من به روسیه سخت‌گیری نکرده است.» چین و ایران هم موضع مشابهی دارند. ترامپ گفت: «چین دوست دارد ما انتخاباتی داشته باشیم که در آن دونالد ترامپ به جو بایدن خوابالو بازاد. آنها این رویا را می‌بینند که کشور ما را صاحب شوند. اگر جو بایدن رئیس‌جمهور بود، چین کشور ما را صاحب شده بود. همچنین هیچ کس با عقل سلیم موافقت نخواهد کرد که روسیه بخواند من دوباره انتخاب شوم.»

مصر ۵ جنگنده از روسیه تحویل گرفته است

پایگاه خبری «الحره» وابسته به آمریکا در گزارشی خبر داد که مصر پنج جنگنده از روسیه تحویل گرفته است. الحره به نقل از منابعی «نظامی» و رسانه‌ای، گزارش داد که قاهره پنج جنگنده از مجموع ۲۴ جنگنده‌ای را که قرار بود روسیه تا سال ۲۰۲۴ به مصر تحویل دهد، دریافت کرده است. الحره در ادامه گزارش داد که این پنج جنگنده بدون هیچ گونه نشان یا علامتی دال بر هویت کشور دریافت‌کننده آنها، از فرودگاه «تولمچو» شهر نووسیبیرسک (جنوب روسیه) به مصر ارسال شده است. این معامله با قیمت دو میلیارد دلار میان روسیه و مصر صورت گرفته است. الحره همچنین اشاره کرد معامله جنگنده‌های سوخو-۳۵ میان مسکو و قاهره همچنان مبهم است زیرا مصر، پس از چین، تنها کشوری است که این نوع جنگنده را از روسیه دریافت کرده است.

گوایدو به دنبال برقراری روابط با تل‌آویو

رئیس‌جمهور خودخوانده ونزوئلا درصدد است روابط با رژیم صهیونیستی را که دولت مشرعو و قانونی ونزوئلا از ۱۱ سال پیش آن را قطع کرده است، برقرار کند. به گزارش فارس، روزنامه صهیونیستی «اسرائیل هیوم» خبر داد که «خوان گوایدو» رئیس‌جمهور خودخوانده ونزوئلا قصد دارد روابط با رژیم صهیونیستی را که کاراکاس از ۱۱ سال پیش آن را قطع کرده از سر بگیرد. یکی از نفرات مرتبط با گوایدو در سرزمین‌های اشغالی به روزنامه اسرائیل هیوم گفته که گوایدو طی روزهای آتی این موضوع را اعلام خواهد کرد و در همین زمینه نیز تیم رئیس‌جمهور خودخوانده ونزوئلا اقدام به بازگشایی سفارتخانه مجازی در سرزمین‌های اشغالی کرده است. شبکه ۱۱ رژیم صهیونیستی پیشتر اعلام کرده بود که هیچ گونه ارتباط مستقیمی میان کابینه رژیم صهیونیستی و مخالفان ونزوئلا وجود ندارد و این ارتباطات از طریق آمریکا انجام می‌شود.

پیشنهاد ملک سلمان برای حمله به قطر

مجله آمریکایی «فارن پالیسی» نوشت که پادشاه عربستان به رئیس‌جمهوری آمریکا پیشنهاد حمله به قطر را مطرح کرد ولی وی به‌شدت با این پیشنهاد مخالفت کرده است. سلمان بن عبدالعزیز، پادشاه سعودی در جریان تماس تلفنی با دونالد ترامپ، در ژوئن سال ۲۰۱۷ یعنی تنها یک روز پس از محاصره قطر توسط عربستان، امارات، بحرین و مصر به ترامپ پیشنهاد حمله به قطر و محاصره آن را مطرح کرده بود. طبق نوشته این مجله، آمریکا پس از یک دوره کوتاه از کویت درخواست مینا جیگری برای حل این بحران را کرد. پیشتر، روزنامه «وال استریت ژورنال» در ماه مه ۲۰۱۹ نوشته بود که ارتش عربستان در سال ۲۰۱۷ طرحی برای حمله به کشور قطر آماده کرده بود. این روزنامه همچنین نوشت که با توجه به سخت بودن گزینه اقدام نظامی، این امر، عربستان و همچنین آن را به اعمال محاصره اقتصادی علیه قطر سوق داد.